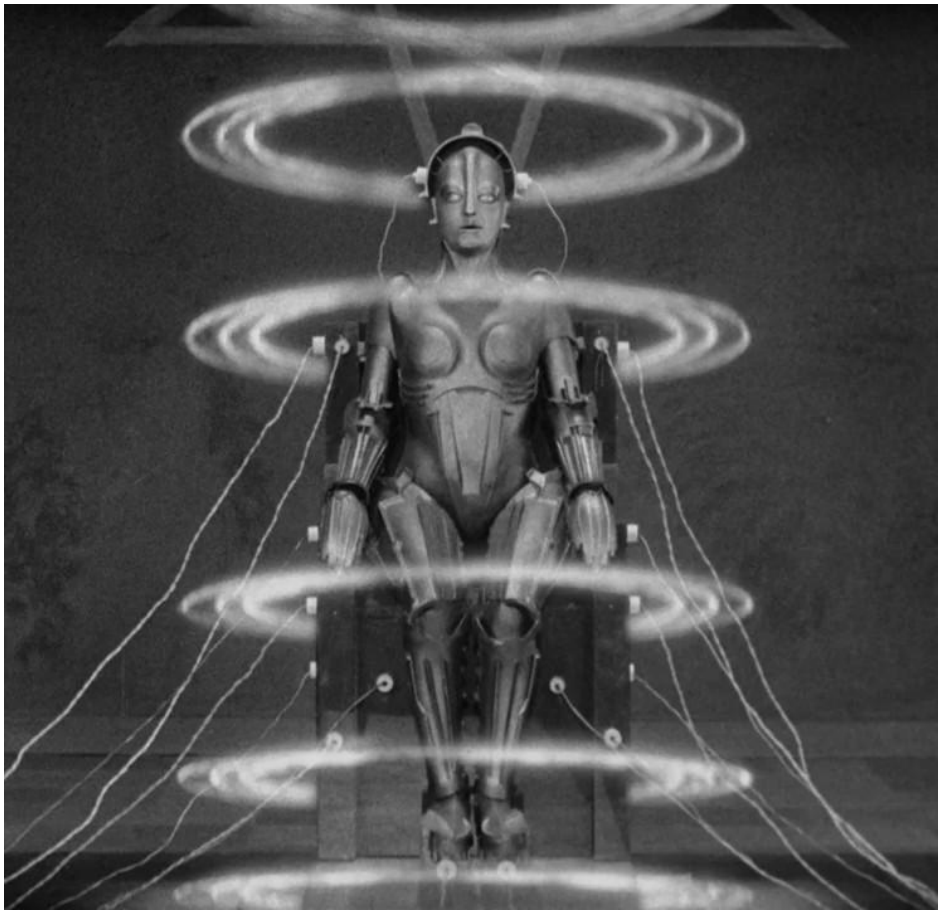
DOSSIER DE PREMSA

15è Seminari Internacional

sobre els antecedents i orígens del cinema

L'electricitat i el seu impacte en la cultura visual i auditiva de la modernitat

5 i 6 de novembre de 2026

1. Dades bàsiques de la 15ª edició del seminari

Dates: Dijous 5 i divendres 6 de novembre de 2026

Lloc:

— Presencial: Universitat de Girona, Facultat de Lletres, Sala de Graus

— En línia: Youtube

Activitat oberta al públic:

— **Projecció de cinema dels orígens amb acompanyament al piano a càrrec de Francesc Mora.**

— *Fons de la Filmoteca de Catalunya*

— Auditori Josep Viader. Casa de Cultura.

— Dijous 5 de novembre a les 19.30h

Organitza:

— Museu del Cinema - Col·lecció Tomàs Mallol

— Departament d'Història i Història de l'Art de la Universitat de Girona

— Grup de Recerca en Orígens del Cinema (GROC)

— Projecte d'Investigació del Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades “El impacto de la electricidad sobre el cine y la fotografía en el cambio de siglo: de las transformaciones de la visión al animismo de los objetos (1885-1919)” (ELECTROCINE) PID2024-161149NB-I00

Col·labora:

— Filmoteca de Catalunya

— Diputació de Girona

— Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura

Comitè Científic Assessor:

— Àngel Quintana (UdG)

— M. Magdalena Brotons (UIB)

— J.E. Monterde (UB)

— Sandro Machetti (UdL)

— Iolanda Ribas (Filmoteca de Catalunya)

— Bernardo Riego (U. Carlos III)

— María Tortajada (U. Lausanne)

— Martin Barnier (U. Lyon2)

— Laurent Guido (U. Sorbonne Nouvelle)

— Carolina Martínez (UdG)

— Alan Salvadó (UdG)

— Jordi Pons (Museu del Cinema)

2. Informació general del seminari

2.1. Objectiu genèric

L'objectiu d'aquest seminari (únic en la seva temàtica a Espanya), coorganitzat pel Museu del Cinema i la Universitat de Girona, és ser al mateix temps un fòrum internacional de discussió i debat sobre un tema relacionat amb els antecedents i orígens del cinema i també ser un espai on els investigadors d'arreu del món puguin difondre les seves recerques en aquests àmbits.

2.2. Funcionament general

Aquest Seminari es convoca cada dos anys i es porta a terme des del 1999. Una temàtica proposada per l'organització és el nexe comú de les ponències i comunicacions que es presenten. L'organització encarrega ponències a destacats investigadors i obre una convocatòria internacional per a la presentació de comunicacions. L'any següent, es publiquen les actes del Seminari.

A cada edició hi ha una secció especial dedicada a les comunicacions sobre precinema, que malgrat no responguin a la temàtica central del Seminari en qüestió, es considera important difondre-les donat que aquests estudis són escassos i poc divulgats.

En el marc d'aquest Seminari, també s'organitza alguna activitat oberta al públic general, com la ja habitual projecció de cinema mut amb música en directe de piano (tal com es feia antigament), programada per la Filmoteca de Catalunya amb films dels seus fons, i que habitualment es du a terme al Cinema Truffaut.

2.3. Edicions anteriors

Edició	Títol	Data	Ponents	Comunicants
1a	*Què és el precinema? Bases metodològiques per a l'estudi del precinema*	7 maig 1999	4	–
2a	*L'origen del cinema i les imatges del XIX*	5 maig 2000	4	10
3a	*El públic dels primers espectacles cinematogràfics*	4 maig 2001	5	15
4a	*Imatge i viatge. De les vistes òptiques al cinema: la configuració de l'imaginari turístic*	4-5 abril 2003	6	15
5a	*Cinema i teatre: influències i contagis*	17-18 març 2005	7	13
6a	*Cinema i modernitat. Les tranformacions de la percepció*	12-13 abril 2007	6	18
7a	*Un art d'espectres: màgia i esoterisme en el cinema dels primers temps*	15-16 abril 2009	5	17
8a	*La construcció de l'actualitat en el cinema dels orígens*	31 març - 1 abril 2011	4	21
9a	*Objectivitat i efectes de veritat. El cinema dels primers temps i la tradició realista*	14-15 novembre 2013	4	19
10a	*La Gran Guerra 1914-1918. La primera guerra de les imatges*	9-10 d'abril 2015	4	12
11a	*Presències i representacions de la dona en els primers anys del cinema (1895-1920)*	31-31 de març 2017	2	31

12a	*La dona visible. Presències de la feminitat a la pantalla (1895-1920)*	28 i 29 de març 2019	1	20
13a	*Mons virtuals en el cinema dels orígens: dispositius, estètiques i públics*	20, 21 i 22 d'octubre de 2021	2	25
14a	*Visions del cos malalt. Representacions de les patologies físiques i psíquiques a la fotografia i el cinema dels orígens*	9 i 10 de novembre de 2023	4	24

TOTAL **58 ponències · 240 comunicacions**

2.4. Publicació de les actes

Des de la primera edició del Seminari s'ha dut a terme la publicació de les actes per tal de garantir-ne la divulgació. Sota el mateix títol que el seminari, apleguen la totalitat de ponències i comunicacions presentades durant l'acte en la llengua en què van ser llegides, acompanyades per un resum en català, castellà i/o anglès segons cada cas.

Fins avui constitueixen un total de 58 ponències i 240 comunicacions agrupades en 14 volums i 3.825 pàgines.

3. La 15ª edició: l'electricitat i el seu impacte en la cultura visual i auditiva de la modernitat

3.1. Format híbrid: presencial i en línia

L'edició d'enguany del Seminari, tot i que serà eminentment presencial a la Sala de Graus de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona, manté encara el format híbrid i es podrà seguir en *streaming*, com ja es va fer en edicions anteriors, per facilitar la participació de ponents, comunicants i assistents en general de llocs més llunyans.

3.2. Temàtica: L'electricitat i el seu impacte en la cultura visual i auditiva de la modernitat

El seminari tindrà com a eix l'electricitat com a element transformador de la cultura visual de la seva època, centrant-se especialment en el seu paper en el desenvolupament del cinema. El període d'estudi abraçarà des de mitjan del segle XIX fins al 1920, amb l'objectiu de poder treballar el 2028, en un seminari posterior, l'impacte de l'electricitat a les avantguardes artístiques i particularment al cinema.

En un moment de la pel·lícula Passion (1982), Jean-Luc Godard afirma: "La càmera cinematogràfica, en el fons, sempre és un testimoni de la llum". La frase ens convida a reflexionar sobre la importància de la llum en la creació artística: no només la bellesa de la llum natural, sinó també les formes i els mètodes d'il·luminació que han marcat la història del cinema i, més àmpliament, la de la cultura visual.

Si la llum ha estat essencial per al desenvolupament del cinema, també cal pensar en la importància que l'electricitat ha tingut en la construcció d'una estètica cinematogràfica. I si pensem en l'electricitat, arribem inevitablement a la conclusió que els orígens del cinema se situen plenament a l'època d'expansió d'aquesta tecnologia, tant com a símbol del progrés científic com pel mite que va generar tota mena d'especulacions esotèriques. Des d'aquesta perspectiva, creiem fonamental relacionar el desenvolupament de la cultura visual entre finals del segle XIX i començaments del segle XX amb el desenvolupament de l'electricitat com un fenomen capaç d'alterar la visió i la percepció del món.

L'electricitat sorgeix com una tecnologia socialment visible entre finals del segle XIX i començaments del XX. Coincideix amb el naixement del cinematògraf, amb l'expansió de la medicina arran del descobriment dels raigs X i amb altres fenòmens de la cultura de masses derivats de la segona revolució industrial. No és casual que la factoria Edison —creada per Thomas Alva Edison— tingués un paper fonamental en l'estudi de l'electricitat, el so i el cinematògraf. El Kinetògraf d'Edison, que inicialment buscava articular imatge i so, va tenir un desenvolupament notable gràcies a l'electricitat.

Això no obstant, allò que ens interessa en el seminari no és tant l'avenç tecnològic d'aquests dispositius, com la cultura elèctrica que es configura entre els primers anys del segle XX i el sorgiment de les avantguardes. La cultura elèctrica es pot entendre com una utopia cultural i social que genera tot un imaginari perfectament d'acord amb la nova societat que estava emergint, impulsada per tecnologies com el cinema, l'electricitat, els canvis a la premsa il·lustrada, els objectes elèctrics, l'automòbil i els primers assajos d'aviació, entre d'altres.

3.3. L'organització del Seminari: cooperació entre el Museu del Cinema i la Universitat de Girona

L'organització d'aquest Seminari és una iniciativa conjunta del Museu del Cinema i del Departament d'Història i d'Història de l'Art de la Universitat de Girona, que venen desenvolupant ininterrompudament des de 1999.

Concretament, en aquesta edició, el Seminari s'emmarca en el Projecte d'Investigació del Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades "El impacto de la electricidad sobre el cine y la fotografía en el cambio de siglo: de las transformaciones de la visión al animismo de los objetos (1885-1919)" (ELECTROCINE) PID2024-161149NB-I00, portat a terme pel Grup de Recerca en Orígens del Cinema (GROC) liderat per Àngel Quintana.

3.4. Ponències i comunicacions

En aquesta edició del Seminari, el comitè científic ha seleccionat un total de 26 comunicacions i 2 ponències.

Les 28 intervencions es divideixen en 4 sessions, des del dijous 5 de novembre a les 09.00 h fins el divendres 6 de novembre a les 19.00 h.

Aquest Seminari destaca també per una significativa presència internacional. Les 28 ponències i comunicacions procedeixen de països diferents:

País	Intervencions
Catalunya	*11*
Espanya	*5*
França	*6*
Escòcia	*1*
Suècia	*1*
Estats Units	*1*
Argentina	*1*
Grècia	*1*
Bèlgica	*1*

Per tant, 12 de les 28 intervencions al Seminari provenen de fora de l'Estat Espanyol.

3.5. Activitat complementària oberta al públic

Dijous, 5 de novembre a les 19.30 h. A l'Auditori Josep Viader (Casa de Cultura)

Projecció de films de l'arxiu de la Filmoteca de Catalunya relacionats amb la temàtica del seminari, amb presentació a càrrec de Rosa Cardona (Filmoteca de Catalunya) i acompanyament al piano de la pel·lícula a càrrec de Francesc Mora.

Programa:

- Danse serpentine, amb Paola Werther (Gaumont, 1900)
- Brighton Sea-Going Electric Car (George Albert Smith, 1897). GAS Films. B/n, 0'42"
- Les dévaliseurs nocturnes (Gaston Velle, 1904). Pathé Frères. 3'
- Le courant électrique (1906). Pathé Frères. B/n, 1'44"
- El hotel eléctrico (Segundo de Chomón, 1908). Pathé Frères. B/n, 7'37"
- Barcelona en tranvía (Ricard i Ramon de Baños, 1909). Hispano Films
- Gérone, la Venise espagnole (Segundo de Chomón, 1912). Ibérico per a Pathé Frères
- Excursion à l'île de Majorque (Segundo de Chomón, 1912). Ibérico per a Pathé Frères
- Buntes Barcelona (Willy Goldberger, 1934). Kiba Filmverleih. B/n, sonor
- Exposició Internacional de Barcelona (Ramon de Baños, 1929-1930). Cinaes
- Films Rossend Torras. Ballarines Círcol Barcelonès, ballarines (Rossend Torras, 1930)
- Façanes il·luminades (Lluís Girau Iglesias, anys vint). B/n

4. El programa del 15è Seminari

L'ELECTRICITAT I EL SEU IMPACTE EN LA CULTURA VISUAL I AUDITIVA DE LA MODERNITAT

DIJOUS 5 DE NOVEMBRE

09.00 – 09.15 h	**Presentació i benvinguda**
09.20 – 10.00 h	**Ponència inaugural: Doron Galili.** *(Universitat d'Estocolm)* *Through Electrical Eyes: Modern Vision and the Nineteenth-century Origins of Television.*
10.00 – 10.15 h	**DEBAT**
COMUNICACIONS BLOC 1: L'electricitat a l'imaginari del cinema dels orígens.	
10.20 – 10.40 h	**Martin Barnier.** *(U. Lumière Lyon2)* *El sonido eléctrico en el cine de los orígenes.*
10.40 – 11.00 h	**Laurent Guido.** *(U. Sorbonne Nouvelle París)* *Magnetic Power, Automatic Dances and "Torpedo Women": Electric Bodies in Early French Comedy Films (1905-1915)*
11.00 – 11.20 h	**PAUSA – Coffee break**
11.20 – 11.40 h	**Stéphanie Salmon.** *(Fundació. J. Seydoux-Pathé)* *About Enlightened Entrepreneurs*
11.40 – 12.00 h	**Manuel Moreno.** *(U. Politècnica de Catalunya)* *L'electrificació i magnetització de la quotidianitat: ciència, tecnologia i iconografia dels primers electrodomèstics en el cinema de Chomón, Edison i Keaton. 1901-1922*
12.00 – 12.20 h	**Paula Arantzazu Ruiz.** *(U. de Murcia)* *The Wonders of Magnetism' (1915), de Thomas Edison Inc.: cine educativo, propaganda empresarial y el espectáculo del electromagnetismo*
12.20 – 12.40 h	**Marién Gómez Rodríguez.** *(IRCAV-GROC)* *La utopía eléctrica en la domesticidad del cine de los orígenes*
12.20 – 13.00 h	**DEBAT**

COMUNICACIONS BLOC 2: Esoterisme i electricitat.

15.00 – 15.20 h	**Judit Vidiella.** *(ERAM-U. de Girona)* *Representaciones de la electricidad en el cine de 1906-1910. De la teatralidad de los cuerpos electrizados al animismo de los objetos*
15.20 – 15.40 h	**Carme Pardo Salgado i Olga Taravilla Baquero.** *(U. de Girona)* *Maravillosos simulacros: entre el imaginario y la escena*
15.40 – 16.00 h	**Ricardo Guixà Frutos.** *(U. de Barcelona)* *Electricidad y evidencia: la visualización fotográfica de lo invisible entre ciencia y esoterismo*
16.00 – 16.20 h	**PAUSA – Coffee break**
16.20 – 16.40 h	**Howard Gil Fresneda.** *(U. De Burgos)* *La chispa de la vida: Arqueología del simulacro eléctrico y la máquina poseída (1885-1919)*
16.40 – 17.00 h	**Lise Jankovic.** *(U. de Rouen Normandie)* *La chispa de la modernidad: electricidad, ilusionismo y comedia de magia en la España del siglo XIX*
17.00 – 17.20 h	**Andrea Cuarterolo.** *"Cinematógrafos de papel". El uso de series fotográficas en los textos escolares argentinos de entresiglos (en línia)*
17.20 – 18.00 h	**DEBAT**
19.30 h	**Projecció de cinema dels orígens amb acompanyament al piano a càrrec de Francesc Mora.** *Fons de la Filmoteca de Catalunya — Auditori Josep Viader. Casa de Cultura.*

DIVENDRES 6 DE NOVEMBRE

09.00 – 09.40 h	**Ponència: Teresa Castro.** *(U. Sorbonne Nouvelle París-IRCAV)* *Moving Furniture and Electro-Animism*
09.40 – 09.55 h	**DEBAT**

COMUNICACIONS BLOC 3: L'electrificació d'objectes i l'electricitat als espais públics

10.00 – 10.20 h	**Alan Salvadó-Romero.** *(U. Pompeu Fabra)* *Imaginarios de la mecanización del hogar: la electrificación de los objetos en el cine de los orígenes*
10.20 – 10.40 h	**Tim Overkempe.** *(U. d'Anvers)* *Electricity on the fairground stage: magical wonders and new (visual) media*
10.40 – 11.00 h.	**PAUSA – Coffee Break**
11.00 – 11.20 h	**Elena Cordero.** *(U. Rey Juan Carlos, Madrid)* *La cultura visual catalana vinculada a las aplicaciones eléctricas en la urbanización del Tibidabo (1901-1910)*
11.20 – 11.40 h	**Mateo Ramírez Louit.** *(GROC)* *L'arribada de l'electricitat i les primeres projeccions cinematogràfiques a Barcelona, amb la invenció de l'arc voltaic, com a catalitzadors de les transformacions dels nous dispositius sensorials de la subjectivitat: del Diorama de Daguerre als films Puerto de Barcelona (1903) i Visita de la Escuadra inglesa a Barcelona (1907) i les projeccions del Metemsograf del Cine Farrusini (1898)*
11.40 – 12.00 h	**F. Javier Frutos Esteban.** *(U. de Salamanca)* *Espectáculos eléctricos y cultura visual en los orígenes del cine: dispositivos, percepción y cuerpos en España (1900-1921).*
12.00 – 12.20 h	**Lluïsa Suárez Carmona.** *(GROC)* *Por la luz hacia Dios. Espectacles elèctrics i cinematogràfics en l'àmbit catòlic català a començament del segle xx (1896-1910)*
12.20 – 13.00 h	**DEBAT**

COMUNICACIONS BLOC 4: L'electricitat i el seu impacte a la vida de les dones

15.00 – 15.20 h	**Elyse Singer.** *(City University of New York)* *Medical Magic: Doyen, Craig, and electrical experiments in the 'amphithéâtre pour les projections'. (en línia)*
15.20 – 15.40 h	**Carolina Martínez-López.** *(ERAM-U. de Girona)* *Danza, trance y electricidad. De Loïe Fuller y los fuegos artificiales (1917) de Giacomo Balla para Diaghilev a la Incubatio (2025) de la compañía Stocos*
15.40 – 16.00 h	**M. Magdalena Brotons i Capó.** *(U. Illes Balears)* *Esculpides amb llum: l'electricitat i les dives italianes (1913–1922)*
16.00 – 16.20 h	**Noemi Petrasso.** *(U. de Girona)* *"Guerra a las arrugas": electroterapia, electroestética y la producción discursiva del cuerpo femenino en la prensa ilustrada española (1890–1920)*
16.20 – 16.40 h	**PAUSA – Coffee break**

COMUNICACIONS BLOC 5: L'imaginari elèctric a la literatura i les arts.

16.40 – 17.00 h	**Ingrid Guardiola Sánchez.** *(U. de Girona)* *Tecnologies al servei de la cronofòbia i del cos-màquina: sobre l'imaginari de la reanimació elèctrica dels cossos*
17.00 – 17.20 h	**Keith Williams.** *(U. of Dundee, Scotland)* *The Electrical Imagination of Robert Duncan Milne (1844-99). (en línia)*
17.20 – 17.40 h	**Maria Vara.** *(Athens School of Fine Arts)* *Reconfiguring the "Spark": Electricity, Animation, and the Early Imaginary of Frankenstein. (en línia)*
17.40 – 18.00 h	**Gloria Duran Hernández-Mora.** *(U. de Salamanca)* *Flirteando con bombillas. Sicalípticas de corriente alterna*
18.00 – 18.30 h	**DEBAT**
18.30 h	**CLAUSURA**

Girona, novembre 2026